

Osmý pasažér

DAVID SHORF

Co se odehrává
v hlavách
marketérů, kteří se
snaží pro lokální
trh co nejúčinněji
přebásnit název
televizního seriálu
či filmu

Když exmanželka Jamese Camerona dokončovala svůj poslední film *Hurt Locker*, asi dlouho přemýšlela nad názvem. Drsný snímek z prostředí amerických pyrotechniků v srdci Iráku potřeboval vícevrstevnatý titul. Hlavní hrdina si hazardně pohrává se svým životem a spoléhá na své umění, stejně jako na štěstí. A to přesto, že má doma manželku a dítě, kteří nechápou otcovu závislost na nebezpečí. Pokud se producenti rozhodli, že název *Hurt Locker* (česky doslova *Skřítka bolesti*) je nejvýstižnější a marketingově nejistější základ pro úspěch snímku, vycházeli ze svých vlastních předpokladů. Český distributor ale jako obvykle sáhl po vlastním názvu, který podle něj bude fungovat lépe na české publikum. Proto se v českých kinech film jmenuje *Smrt číhá všude*.

Obsese se smrtí v názvu amerických thrillerů je ostatně v českých distribučních překladech tradice. Téměř se zdá, že lze vypořádat pravidlo: Dejme tam slovo smrt, a máme to doma. Stejně dobře u komedií spolehlivě zafunguje přímý odkaz na sex (*American Pie* by asi nebyl dost šťavnatý, proto se v české verzi jmenoval *Prci, prci, prcičky*).

Někdy ale snaha o co největší úspěch na místním trhu vede k tak směšným kombinacím, jako známe snad jen z menu McDonaldu, který v Česku vyrukoval s McBůčkem. Za příklad poslouží známý televizní seriál *Měsíční svit*, který proslavil Bruceho Willise. Dodnes nikomu nevadilo, že si hlavní postavy svým pátráním přivydělávaly – neboli melouchařily. *Moonlighting*, jak se v originále seriál totiž jmenoval, neměl nic společného se svitem měsíce, nýbrž s anglickým výrazem pro melouch. Ale abych si rýpnul i do jiných národů, kde

marketing změnil název ad absurdum: *Vetřelec* režiséra Ridleyho Scotta se například v Izraeli jmenoval *HaNosea HaŠmini* neboli *Osmý pasažér*. (Vysvětlivka: Na palubě vlečné kosmické lodi *Nostromo* cestovalo sedm členů posádky, aby posléze na cizí planetě nechtěně nabrali vesmírné monstrum.) Přirozeně že ačkoliv se další díly slavné filmové sci-fi série už odehrávaly jinde, pokračování v izraelských kinech se jmenovala *Osmý pasažér 2*, *Osmý pasažér 3* atd.

Vtipné je, že se na způsobu překladu názvu seriálu, který se stane globálním, dá vypořádat určitý kulturní vzorec. Například posuďte sami, proč se v západní Evropě název amerického seriálu *Desperate Housewives* (v Česku *Zoufalé manželky*) z angličtiny zásadně nepřekládá (a to ani v Rakousku či Francii), zatímco v bývalém komunistickém bloku důsledně ano. Pro pobavení přikládám tabulku:

Arabský svět: *Desperate Housewives*

Belgie: *Desperate Housewives*

Rakousko: *Desperate Housewives*

Bulharsko: *Otčajáni sprugi*
Chorvatsko: *Kučanice*

Dánsko: *Desperate Housewives*

Česko: *Zoufalé manželky*

Estonsko: *Meelheitel koduperenaised*

Francie: *Desperate Housewives*

Německo: *Desperate Housewives*

Maďarsko: *Szulettett feleség*

Itálie: *Desperate Housewives*

Polsko: *Gotowe na wszystko*

Rumunsko: *Neveste Disperate*

Rusko: *Otčajannyje domochazjajky*

Slovensko: *Zúfalé manželky*

Švédsko: *Desperate Housewives*

Švýcarsko: *Desperate Housewives*

Slovinsko: *Razočarane gospodinje*

Ukrajina: *Vydčajdušni domogospodarki*

Foto Profimedia.cz